

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Αθήνα, 21/10/2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ.

Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Υπουργό Ανάπτυξης

Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Θέμα: «Επέκταση του Προγράμματος Μετεγκατάστασης σε Π.Ε. της Στερεάς Ελλάδας – Ανάγκη άμβλυνσης της δημογραφικής κρίσης σε Φθιώτιδα και Ευρυτανία»

Το δημογραφικό αποτελεί μία από τις σημαντικότερες μακροπρόθεσμες προκλήσεις για τη χώρα μας, με ιδιαίτερα έντονες επιπτώσεις στην ελληνική περιφέρεια, όπου η πληθυσμιακή συρρίκνωση, η αποχώρηση των νεότερων ηλικιών, η μείωση των γεννήσεων και η γήρανση του πληθυσμού δημιουργούν συνθήκες που επηρεάζουν την οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα ολόκληρων περιοχών. Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του δημογραφικού προβλήματος έχει τεθεί σε εφαρμογή το Πρόγραμμα Μετεγκατάστασης, το οποίο προβλέπει οικονομική ενίσχυση για νοικοκυριά που πραγματοποιούν πραγματική και μόνιμη μετεγκατάσταση σε επιλέξιμες περιοχές. Στο υφιστάμενο πρόγραμμα η ενίσχυση μπορεί να ανέλθει έως τις 10.000 ευρώ, ενώ προβλέπεται ελάχιστος χρόνος παραμονής τριών ετών.

Σύμφωνα με την από 13.10.2026 επίσημη ενημέρωση του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, «το Πρόγραμμα, που εφαρμόζεται ήδη (δυνάμει της υπ' αριθ. πρωτ. Αριθμ. 22695 Κοινής Υπουργικής Απόφασης [Β' 6139]) στους Δήμους Σουφλίου, Διδυμοτείχου και Ορεστιάδας του Έβρου, επεκτείνεται στις Περιφερειακές Ενότητες Δράμας, Φλώρινας, Κιλκίς, Σερρών, Πέλλας, Καστοριάς, Κοζάνης, Γρεβενών, Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας.».

Η εξέλιξη αυτή δημιουργεί εύλογο ερώτημα ως προς τα δημογραφικά, κοινωνικά και αναπτυξιακά κριτήρια βάσει των οποίων καθορίζονται οι περιοχές που εντάσσονται στο πρόγραμμα και, ειδικότερα, ως προς το κατά πόσον αντίστοιχα κριτήρια θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν την ένταξη περιοχών της Στερεάς Ελλάδας σε επόμενη φάση. Εν προκειμένω, η Φθιώτιδα παρουσιάζει ιδιαίτερα σημαντική πληθυσμιακή συρρίκνωση. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφερειακής Ενότητας ανήλθε το 2021 σε 137.756 κατοίκους, έναντι 158.231 το 2011, καταγράφοντας μείωση 12,9% σε μία δεκαετία. Η εικόνα είναι ακόμη εντονότερη σε επιμέρους Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας. Ενδεικτικά, ο Δήμος Λαμιέων μειώθηκε από 75.315 κατοίκους το 2011 σε 66.472 το 2021, ο Δήμος Αμφίκλειας – Ελάτειας από 10.922 σε 8.381 και ο Δήμος Δομοκού από 11.495 σε 9.178 κατοίκους. Κατ' αντιστοιχίαν, ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφερειακής Ενότητας Ευρυτανίας παρουσίασε μείωση κατά 13,2% μεταξύ των δύο τελευταίων επίσημων απογραφών της ΕΛ.ΣΤΑΤ. Από τους 20.081 κατοίκους το 2011 η εν λόγω Περιφερειακή Ενότητα έφθασε στους 17.428 κατοίκους (Απόλυτη μεταβολή: -2.653 κάτοικοι), ενώ ο πληθυσμός του Δήμου Καρπενησίου μειώθηκε στους 11.445 κατοίκους από 13.105 το 2011 και του Δήμου Αγράφων στους 5.983 κατοίκους από 6.976 το 2011. Σημειώνεται δε, ότι αποτελεί τον πιο γηρασμένο νομό της Ελλάδας και μια από τις πιο δημογραφικά επιβαρυνμένες περιοχές σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία, τόσο η Φθιώτιδα, όσο και η Ευρυτανία βρίσκονται ανάμεσα στους 6 νομούς της ηπειρωτικής Ελλάδας (μαζί με τις Περιφερειακές Ενότητες Θεσπρωτίας, Γρεβενών, Κοζάνης και Φλώρινας) όπου η μείωση των γεννήσεων ξεπέρασε το 50% κατά την περίοδο 2009–2024.

Τα ανωτέρω, ενδεικτικώς τιθέμενα υπ' όψιν δεδομένα συνιστούν αρκούντως επαρκές έρεισμα, για τουλάχιστον, την εξέταση της συμπερίληψης των δύο ως άνω αναφερομένων Περιφερειακών Ενοτήτων στις προβλέψεις του εν λόγω προγράμματος. Περαιτέρω, στο πλαίσιο του θεσμικού ρόλου τους, φορείς της ευρύτερης περιοχής έχουν διατυπώσει σειρά προτάσεων για την ανάσχεση της δημογραφικής κρίσης σε αυτή. Ενδεικτικά, η Περιφερειακή Ένωση Δήμων Στερεάς Ελλάδος έχει αφιερώσει ολόκληρο κεφάλαιο (σ.σ. «*Θέσεις και προτάσεις Π.Ε.Δ. Στερεάς Ελλάδας για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την υποστήριξη της οικογένειας*») στην έκθεση με τίτλο: «*Ολοκληρωμένη πρόταση για σύγχρονη και ισχυρή τοπική αυτοδιοίκηση*», η οποία και κατετέθη στο ετήσιο τακτικό συνέδριο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων (6-8 Νοεμβρίου 2025), ενώ επιστημονικές

μελέτες και κείμενα πολιτικής που έχουν δει το φως της δημοσιότητας κάνουν λόγο για την ανάγκη της μετατόπισης του κέντρου βάρους του παραγωγικού υποδείγματος της χώρας, μέσω της επένδυσης στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιφέρειας για τη δημογραφική ανασυγκρότηση, για την αύξηση των δημόσιων δαπανών υπέρ της δημιουργίας οικογένειας, ως μέτρο το οποίο έχει θετική συσχέτιση με τα ποσοστά γονιμότητας, για τη θέσπιση ευέλικτου ωραρίου εργασίας σε σχέση με το άκαμπτο 08:00-16:00, για τη δυνατότητα τηλεργασίας, για την επιδότηση της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής και την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Το εν λόγω ζήτημα μάλιστα, οφείλει να αποτελέσει μείζονα προτεραιότητα καθώς σύμφωνα με την από 23.10.2026 δημοσιεύθηκε ετήσια έκθεση της Eurostat με τίτλο: «Eurostat regional yearbook – 2026 edition», ένα από τα μεγαλύτερα χάσματα μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς την απασχόληση καταγράφηκαν στη Στερεά Ελλάδα (29%) και στις ιταλικές περιφέρειες της Απουλίας (Puglia), της Καμπανίας (Campania) και της Σικελίας (Sicilia). Στο ίδιο πλαίσιο, έμφαση οφείλει να επιδειχθεί και ως προς τα υψηλά καταρτισμένα άτομα, καθώς στην αντίστοιχη έκθεση του ίδιου φορέα για το 2025, υπογραμμίζεται ανάμεσα σε άλλα ότι: *«Το χαμηλότερο ποσοστό εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης καταγράφηκε στην ελληνική περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, όπου το 2024 ανήλθε σε μόλις 18,5%. Ήταν η μοναδική περιφέρεια σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση όπου λιγότεροι από ένας στους πέντε εργαζομένους ήταν υψηλής ειδίκευσης.»*. Το γεγονός αυτό επιτάσσει την ανάληψη πρωτοβουλιών – στο πλαίσιο ενός εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού – για τη συγκράτηση του ανθρωπίνου δυναμικού με αυτά τα χαρακτηριστικά και τα εφόδια, αλλά και την εξάντληση των περιθωρίων για την προσέλκυση των ευρισκομένων εκτός της Στερεάς Ελλάδος και των Περιφερειακών Ενοτήτων της.

Μάλιστα, η Κυβέρνηση, κατά δήλωση της – τότε – Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, έχει αναφερθεί στην ύπαρξη εθνικού και περιφερειακού σχεδίου δράσης. Ειδικότερα, κατά την από 14.10.2024 Συνεδρίαση (ΣΤ') της Βουλής, όπου ανέφερε ανάμεσα σε άλλα τα εξής:

«Οφείλω να πω ότι το δημογραφικό το αντιμετωπίζουμε όχι μόνο ως προς την μελέτη των γεννήσεων [...] Εντάξαμε και δεκατρία σχέδια δράσης για το δημογραφικό τα οποία θα μελετήσουμε και θα παραδώσουμε σε επίπεδο περιφέρειας, έτσι ώστε να δώσουμε κι εμείς ένα εργαλείο πέραν των οριζόντιων μέτρων που ανέφερα σήμερα, τα οποία συντίθεται και αυτά και προστίθενται στα 20 δισεκατομμύρια τα οποία είναι το εθνικό σχέδιο δράσης για τα επόμενα δέκα χρόνια. Άρα, ναι, έχουμε ένα περιφερειακό

σχέδιο δράσης και για τη Στερεά Ελλάδα με εξειδίκευση ανά περιφερειακή ενότητα». Ομοίως, στο πλαίσιο του από 23.04.2026 Δελτίο Τύπου του ιδίου Υπουργείου, σημειώνεται ότι: «η Ελλάδα πρωτοπορεί με ένα συνεκτικό Εθνικό Σχέδιο Δράσης (2025-2035), το οποίο υπερβαίνει τις αποσπασματικές κινήσεις και εστιάζει στην ουσία: από την οικονομική στήριξη και τη διεύρυνση της πρόσβασης στη στέγη, μέχρι την ενίσχυση της απασχόλησης και τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής».

Από τα ανωτέρω, ενδεικτικώς τιθέμενα υπόψη, αλλά και τα λαμβάνοντα χώρα στις περιοχές της Φθιώτιδας και της Ευρυτανίας – ιδίως σε σχέση με την καθίζηση του πρωτογενή τομέα και τον εκμηδενισμό του εισοδήματος των γεωργών και των κτηνοτρόφων με άμεση επίπτωση στην τοπική οικονομία και επιχειρηματικότητα – όσο και στην ευρύτερη περιοχή, πέραν της υπαγωγής των δύο Π.Ε. στο αναφερόμενο πρόγραμμα, οφείλουν να συνεκτιμηθούν τα επί τη βάσει των επιστημονικών διαπιστώσεων και νύξεων, επιπλέον μέτρα τα οποία σταχυολογούνται στα εξής:

- Πρόγραμμα επιστροφής νέων: κίνητρα για νέους εργαζομένους, επαγγελματίες και οικογένειες που θέλουν να επιστρέψουν ή να εγκατασταθούν στη Φθιώτιδα και την Ευρυτανία, συνδεδεμένα με εργασία και κατοικία.
- Στήριξη των μικρών οικισμών: φορολογικές ελαφρύνσεις και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, με προτεραιότητα στα ορεινά χωριά και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές.
- Υπηρεσίες που επιτρέπουν στις οικογένειες να μείνουν στον τόπο τους: παιδικοί σταθμοί, σχολικές δομές, πρόσβαση σε ιατρική και κοινωνική φροντίδα, μεταφορές και αξιόπιστες δημόσιες υπηρεσίες.
- Παραγωγικές θέσεις εργασίας: σύνδεση του αγροτικού και κτηνοτροφικού τομέα με τη μεταποίηση, την τυποποίηση και την εμπορία, καθώς και ανάπτυξη συγκεκριμένων μορφών τουρισμού, χαμηλής εποχικότητας, και των συναφών υπηρεσιών.
- Πολυετές σχέδιο με ειδική στόχευση: διακριτοί στόχοι για τη Λαμία, τις κωμοπόλεις, τα ορεινά χωριά και τις περιοχές που χάνουν ταχύτερα πληθυσμό.

Επειδή, το δημογραφικό πρόβλημα συνιστά μείζονα εθνική και αναπτυξιακή πρόκληση, με ιδιαίτερα έντονες επιπτώσεις στις περιφερειακές ενότητες που καταγράφουν σημαντική πληθυσμιακή συρρίκνωση, γήρανση του πληθυσμού και αποχώρηση νεότερων ηλικιακών ομάδων.

Επειδή, η Περιφερειακή Ενότητα Φθιώτιδας απώλεσε, σύμφωνα με τα στοιχεία των απογραφών της ΕΛ.ΣΤΑΤ., το 12.9% του μόνιμου πληθυσμού της κατά τη δεκαετία 2011 – 2021, ενώ η πληθυσμιακή συρρίκνωση είναι ακόμη εντονότερη σε επιμέρους δήμους της.

Επειδή, ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφερειακής Ενότητας Ευρυτανίας παρουσίασε μείωση κατά 13,2% μεταξύ των δύο τελευταίων επίσημων απογραφών της ΕΛ.ΣΤΑΤ., ενώ αποτελεί τον πιο γηρασμένο νομό της Ελλάδας και μια από τις πιο δημογραφικά επιβαρυνμένες περιοχές σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Επειδή, οι ως άνω Περιφερειακές Ενότητες ανήκουν στους 6 νομούς της ηπειρωτικής Ελλάδας όπου η μείωση των γεννήσεων ξεπέρασε το 50% κατά την περίοδο 2009–2024.

Επειδή, το Πρόγραμμα Μετεγκατάστασης, το οποίο προβλέπει οικονομική ενίσχυση έως 10.000 ευρώ για νοικοκυριά που εγκαθίστανται μόνιμα σε επιλέξιμες περιοχές, επεκτείνεται σε νέες Περιφερειακές Ενότητες της χώρας, χωρίς μέχρι στιγμής να περιλαμβάνεται η Στερεά Ελλάδα και ειδικότερα η Φθιώτιδα και η Ευρυτανία.

Επειδή, η επιλογή των περιοχών που εντάσσονται στο πρόγραμμα οφείλει να βασίζεται σε διαφανή, αντικειμενικά και μετρήσιμα δημογραφικά, κοινωνικά και αναπτυξιακά κριτήρια, ώστε να διασφαλίζεται η ισότιμη αντιμετώπιση περιοχών με αντίστοιχες ανάγκες.

Επειδή, η δημογραφική ανάκαμψη δεν μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω εφάπαξ οικονομικών ενισχύσεων, αλλά προϋποθέτει συνδυασμένες παρεμβάσεις για τη δημιουργία σταθερών θέσεων εργασίας, την πρόσβαση σε προσιτή κατοικία, τη στήριξη της οικογένειας, την επάρκεια των δημόσιων υπηρεσιών και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Επειδή, η υποχώρηση του πρωτογενούς τομέα, ιδίως στη Φθιώτιδα, η οικονομική πίεση που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί και οι κτηνοτρόφοι και οι επιπτώσεις στην τοπική επιχειρηματικότητα επιτείνουν την ανάγκη λήψης στοχευμένων μέτρων για τη συγκράτηση του πληθυσμού και την αναπτυξιακή ανασυγκρότηση της περιοχής.

Επειδή, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρατίθενται στην έκθεση της Eurostat για το 2025, η Στερεά Ελλάδα κατέγραψε το 2024 το χαμηλότερο ποσοστό εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης μεταξύ των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μόλις 18,5%, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης της απασχόλησης υψηλής ειδίκευσης και δημιουργίας προοπτικών επαγγελματικής εξέλιξης στην περιοχή.

Επειδή, η αντιμετώπιση της δημογραφικής κρίσης σε Φθιώτιδα και Ευρυτανία απαιτεί συνεκτικό και πολυετές σχέδιο, με ειδική στόχευση στις περιοχές που εμφανίζουν εντονότερη πληθυσμιακή συρρίκνωση και με σαφή κατανομή αρμοδιοτήτων, χρηματοδότησης και χρονοδιαγραμμάτων.

Επειδή, αυτό το σχέδιο σύμφωνα και με τις ανωτέρω εκτιθέμενες δηλώσεις, ήδη υφίσταται σε εθνικό, αλλά και σε περιφερειακό επίπεδο.

Ερωτώνται οι συναρμόδιοι Υπουργοί:

1. Με ποια συγκεκριμένα δημογραφικά, κοινωνικά και αναπτυξιακά κριτήρια καθορίστηκαν οι Περιφερειακές Ενότητες και οι δήμοι που εντάσσονται στο Πρόγραμμα Μετεγκατάστασης; Έχουν αξιολογηθεί συγκριτικά η πληθυσμιακή μεταβολή, η γήρανση, η φυσική κίνηση του πληθυσμού, η αποχώρηση νέων και η οικονομική κατάσταση των περιοχών που δεν συμπεριλήφθηκαν;
2. Προτίθεται η Κυβέρνηση να επεκτείνει το Πρόγραμμα Μετεγκατάστασης στις Περιφερειακές Ενότητες Φθιώτιδας και Ευρυτανίας; Εάν ναι, ποιο είναι το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα; Εάν όχι, με ποια κριτήρια αιτιολογείται ο αποκλεισμός της Φθιώτιδας, η οποία κατέγραψε μείωση του μόνιμου πληθυσμού της κατά 12,9% την περίοδο 2011–2021 και της Ευρυτανίας, η οποία κατέγραψε μείωσης της τάξεως του 13,2%, κατά την ίδια περίοδο, αλλά και σε αμφότερες σημειώθηκε μείωση των γεννήσεων η οποία ξεπέρασε το 50% κατά την περίοδο 2009–2024;
3. Λαμβανομένης, υπ' όψιν της ως άνω εκτιθέμενης δήλωσης, ήτοι: *«έχουμε ένα περιφερειακό σχέδιο δράσης και για τη Στερεά Ελλάδα με εξειδίκευση ανά περιφερειακή ενότητα»*, ποιο είναι αυτό το σχέδιο, ποια είναι τα βασικά ευρήματα – αποτελέσματα και προτάσεις του για την εν λόγω περιφέρεια και τις περιεχόμενες σε αυτή περιφερειακές ενότητες της;
4. Λαμβανομένων υπ' όψιν των ως άνω εκτιθέμενων ευρημάτων των εκθέσεων της Eurostat ποια πρόσθετα μέτρα εξετάζονται για τη συγκράτηση, αλλά και την προσέλκυση του υψηλά καταρτισμένου ανθρωπίνου δυναμικού, αλλά και τον περιορισμό του χάσματος απασχόλησης ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες; Εξετάζονται κίνητρα για την εγκατάσταση επιχειρήσεων έντασης γνώσης, την ανάπτυξη δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, την αξιοποίηση της

τηλεργασίας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας που προσφέρουν προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης σε νέους και γυναίκες;

5. Λαμβανομένης υπ' όψιν της ανάγκης της μετατόπισης του κέντρου βάρους του παραγωγικού υποδείγματος της χώρας, μέσω της επένδυσης στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιφέρειας για τη δημογραφική ανασυγκρότηση, προτίθεται η Κυβέρνηση να θεσπίσει ειδικά φορολογικά ή άλλα οικονομικά κίνητρα για τη δημιουργία επιχειρήσεων πάνω σε συγκεκριμένους τομείς δραστηριότητας, που θεωρούνται, αναπτυσσόμενοι, δημιουργώντας σταθερές θέσεις εργασίας στις ανωτέρω αναφερόμενες Περιφερειακές Ενότητες;
6. Προτίθεται το αρμόδιο Υπουργείο να επανεξετάσει τα ισχύοντα ποσοστά επιδότησης του «αναπτυξιακού νόμου» ή και να ορίσει και επιμέρους ποσοστά επιδότησης πάνω σε συγκεκριμένου τύπου επενδύσεις (π.χ. τουρισμό ευεξίας, αποκατάστασης, ιαματικό τουρισμό;)
7. Προτίθενται τα συναρμόδια Υπουργεία να θεσπίσουν επιπλέον κίνητρα για νέους επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα, στη μεταποίηση και στις υπηρεσίες;
8. Προτίθεται το αρμόδιο Υπουργείο να ενισχύσει τα μελλοντικά προγράμματα των «Νέων Αγροτών», μεριμνώντας για την επιτάχυνση των διαδικασιών ένταξης των δικαιούχων σε αυτά;
9. Υπάρχει σχεδιασμός για τη δημογραφική και παραγωγική ανασυγκρότηση του πρωτογενούς τομέα σε Φθιώτιδα και Ευρυτανία, με μέτρα που θα ενισχύουν τη βιωσιμότητα των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, τη μεταποίηση και τυποποίηση των τοπικών προϊόντων και την πρόσβασή τους στην αγορά; Ποια χρηματοδοτικά εργαλεία και ποια χρονοδιαγράμματα προβλέπονται για την εφαρμογή σχετικών παρεμβάσεων;
10. Σε ποιο βαθμό η Κυβέρνηση έχει αξιοποιήσει τις προτάσεις της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Στερεάς Ελλάδας και τα πορίσματα των επιστημονικών μελετών για το δημογραφικό, στο κατά δήλωση της αρμοδίας Υπουργού, υφιστάμενο σχέδιο;
11. Ποιοι μετρήσιμοι στόχοι έχουν τεθεί ή θα τεθούν για τη συγκράτηση και την προσέλκυση πληθυσμού, την αύξηση της απασχόλησης, την ενίσχυση

των νέων οικογενειών και τη βελτίωση της πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες, και πώς αξιολογείται η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων;

Ο ερωτών Βουλευτής
Σαρακιώτης Ιωάννης